

Emelt hatáskörű ápolók szerepe a közösségi ellátásban

Pap-Szekeres Anita

Kiterjesztett hatáskörű ápoló MSc, közösségi specializáció

This article is available to subscribers. [Subscribe now](#). Already have an account? [Sign in](#)

SOUNDING BOARD FREE PREVIEW

Advanced-Practice Nursing -- Good Medicine for Physicians?

Mary O. Munding, Dr.P.H.

This article has no abstract; the first 100 words appear below.

Health care reform has engendered many debates. One that has captured the attention of physicians, nurses, and policy makers is the relation, and perhaps the competition, between physicians and advanced-practice nurses. Advanced-practice nurses are registered nurses with specialty training, usually at the master's-degree level, in primary care (i.e., nurse practitioners and nurse-midwives) or acute care of inpatients (i.e., clinical nurse specialists). The practice of nurse practitioners has been evaluated since 1965, when the role was developed by Henry Silver, M.D., and Loretta Ford, R.N. When measures of diagnostic certainty, management competence, or comprehensiveness, quality, and cost are used, virtually every . . .

Continue reading this article

SELECT AN OPTION BELOW:

Register for 3 FREE subscriber-only articles each month. [Get Free Access Now](#). →

January 20, 1994

N Engl J Med 1994; 330:211-214

DOI: 10.1056/NEJM199401203300314

[Purchase this article](#)

Print Subscriber? [Activate your online access](#).

Related Articles

CORRESPONDENCE MAY 26, 1994

Advanced-Practice Nursing -- Good Medicine for Physicians?

CORRESPONDENCE MAY 26, 1994

Nurse Practitioners in Primary Care

Kik azok a nővér orvosok?

- ▶ What is a Nurse Practitioner?
- ▶ **Nurse practitioners** are one type of advanced practice registered nurse. They may serve their patients as primary care providers, and day-to-day duties are very similar to those of doctors in their field or specialty. Individuals who are interested in becoming a nurse practitioner must meet extensive education requirements. They must first earn a bachelor's degree and secure licensure as a registered nurse. After gaining some clinical experience as a registered nurse, they must then complete a master's program and pass a state-administered nurse practitioner licensing exam.

Ápolói kötelességek és felelősségek

- ▶ Duties and Responsibilities
- ▶ Although there are common duties and responsibilities for all nurse practitioners, they generally vary by specialty. Specialties include primary care, pediatrics, geriatrics, oncology and psychiatric care.
- ▶ **Primary care nurse practitioners** are generalists who work in family health clinics or hospitals. They provide general and preventative care, conduct check-ups, treat illnesses, order lab tests and prescribe medication for children and adults.
- ▶ Many **pediatric nurse practitioners** work in consultation with doctors in a children's ward. Some deal exclusively with neonates, while others concentrate on older children, up to age 18, in the pediatric ward. In some work situations, pediatric nurse practitioners maintain their own patients and make decisions about necessary treatment.
- ▶ Duties of a **geriatric nurse practitioner** include care, treatment, and counseling for elderly patients and their families. Often, after assisting doctors in determining appropriate treatment, geriatric nurse practitioners are responsible for designing an exercise program for recovering patients.
- ▶ After diagnosis and consultation on the treatment regimen of cancer patients, the **oncology nurse practitioner** may advise the patient about possible participation in clinical trials. The follow-up, monitoring, and recording of the process is one of the main responsibilities of the oncology nurse practitioner. Results of trial participation are entered into research conclusions and are often published.
- ▶ **Psychiatric nurse practitioners** often hold a Ph.D. They may act as therapists and also prescribe appropriate medications. Although not authorized to conduct psychological testing, they regularly work closely with psychologists and psychiatrists in reviewing test results and determining a course of action.
- ▶ Nurse practitioners can work in a variety of healthcare specialties. and many new nurse practitioner jobs will be available over the next decade, but the position requires several college degrees and a significant amount of training.

Az ápolási beavatkozások típusai

- ▶ Az **ápolói beavatkozások osztályozási rendszere** több mint 550 ápolói beavatkozási címkét határoz meg, amelyekkel az ápolónők használhatják a betegek megfelelő ellátását. Ezeket a beavatkozásokat ezután **hét területre** vagy beavatkozástípusokra osztják :
- ▶ **A viselkedésbeli ápolási beavatkozások** olyan tevékenységeket tartalmaznak, amelyek segítenek a betegek viselkedésének megváltoztatásában, például támogatást kínálnak a dohányzásról való leszokáshoz.
- ▶ **A közösségi ápolói beavatkozások** közé tartoznak a közegészségügyi kezdeményezések, például a **cukorbetegség oktatási programjának** végrehajtása. **Segédeszközök használatának betanítása.**
- ▶ **A családi ápolási beavatkozások** azok, amelyek kihatással vannak a beteg egész családjára, például támogatást nyújtanak egy ápoló nőnek az új baba szoptatásához, vagy csökkentik a betegség terjedésének veszélyét, amikor az egyik családtagnak fertőző betegség van diagnosztizálva.
- ▶ **Az egészségügyi rendszer ápolói beavatkozásai** az ápolónők az egészségügyi csapat részeként a biztonságos orvosi létesítmény biztosítása érdekében minden beteg számára, például a kórházi tartózkodás során a betegek fertőzésveszélyének csökkentésére szolgáló eljárások követése.
- ▶ **Az élettani ápolási beavatkozások** a beteg fizikai egészségével kapcsolatosak. Ezek az ápolói beavatkozások két kategóriába sorolhatók: alapvető és komplex. A fiziológiai ápolói beavatkozás egyik példája az iv. Folyadék biztosítása a kiszáradt beteg számára.
- ▶ **A biztonsági ápolási beavatkozások** olyan tevékenységeket foglalnak magukban, amelyek fenntartják a beteg biztonságát és megakadályozzák a sérüléseket. Ezek magukban foglalják a beteg oktatását arról, hogyan kell segítséget hívni, ha egyedül nem tudnak biztonságosan mozogni.

A gyakorló ápolónők (APRN) által használt speciális címek az USA-ban

- ▶ ACNP: Akut ápoló orvos
- ▶ AGACNP: Felnőtt-gerontológiai akut ápoló orvos
- ▶ ANP: Felnőtt ápoló orvos
- ▶ APHN: Speciális közegészségügyi nővér
- ▶ APRN: Speciális gyakorlati regisztrált nővér (Ugyanaz, mint az Advanced Practice Nurse)
- ▶ APN: Advanced Practice Nurse (A fejlett szakmai specializáció négy elismert általános területére vonatkozik: CRNA, NP, CNM és CNS)
- ▶ ARNP: Speciális regisztrált ápolónő (néhány amerikai állam ápolónőire vonatkozik)
- ▶ C vagy BC cím után: Minősített vagy Igazolvány tanúsított (azaz APRN-BC, WHNP-BC, PNP-BC, FNP-C, GNP-C, ANP-BC)
- ▶ CMCN: Tanúsított menedzsment ápoló
- ▶ CNM: tanúsított nővér szülésznő
- ▶ CNS: klinikai ápoló szakember
- ▶ CRNP: Hitelesített regisztrált ápoló orvos
- ▶ CS: klinikai szakember
- ▶ CRNA: Hitelesített regisztrált ápolónész
- ▶ DNP: Ápolási gyakorlat orvos (APN-k végső szakképesítés)
- ▶ FNP: családi ápoló orvos
- ▶ GNP: Gerontológiai ápoló orvos
- ▶ NNP: Újszülött ápoló orvos
- ▶ NP: Ápoló orvos
- ▶ ONP: Onkológiai nővér orvos
- ▶ PMHCNS: Pszichiátriai és mentális egészség klinikai ápoló szakember
- ▶ PMHNP: Pszichiátriai és mentális egészség ápoló
- ▶ PNP: gyermekápoló-orvos
- ▶ PNP-AC: gyermekápoló orvos - akut ellátás
- ▶ PsyNP: Pszichiátriai ápoló orvos
- ▶ WHNP: Női egészségügyi ápoló orvos

Képzés Magyarországon

- ▶ Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar
2017. szeptembertől
 - 6 specializáció: közösségi, geriátriai, sürgősségi, perioperatív, aneszteziológiai, intenzív ellátás
- ▶ Nyíregyháza 2017. szeptembertől
 - 3 specializáció: geriátria, közösségi, sürgősségi
- ▶ Szeged 2017. szeptembertől
 - 3 specializáció: aneszt, intenzív, sürgősségi
- ▶ Budapest keresztféléves képzés indult 6 specializációval 2018-tól

Milyen speciális szaktudással rendelkeznek az APN-ek?

► Szakmai kompetenciák

- - „Képes az egészséget károsító tényezőket felismerni, az élettani és kóros működések egymástól való elkülönítésére, kompetencia szintjének megfelelő lépéseket vagy javaslatot tenni a megoldásra.
 - Képes önállóan akut és krónikus megbetegedésekben szenvedők ellátása során egyes gyógyszerek elrendelésére és egyes gyógyászati segédeszközök elrendelésére és felírására.
 - A diagnózisalkotás során képes alkalmazni a fizikális betegvizsgálat elemeit és képes a vizsgálati eredményeket megfelelően értékelni, a prioritásokat meghatározni és azt szakmai és nem szakmai környezetben egyaránt kommunikálni.
 - Képes komplex klinikai vizsgálatok megtervezésére és lebonyolítására, valamint a bizonyítékok integrálására a gyakorlatba.”
 - Képes önállóan akut és krónikus megbetegedésekben szenvedők ellátása során egyes gyógyszerek elrendelésére és egyes gyógyászati segédeszközök elrendelésére és felírására.
- 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet 4. melléklet**

Milyen speciális szaktudással rendelkeznek az APN-ek?

- ▶ Rendelkeznek azokkal az élettudományi, egészségtudományi, ápolástudományi, táplálkozástudományi, fizioterápiai, orvostudományi, társadalomtudományi ismeretekkel - különös tekintettel a klinikai, diagnosztikai, terápiás és szakápolástani ismeretekre -, melyek birtokában képesek a betegellátásban komplex, kiterjesztett hatáskörrel járó önálló munkavégzésre, specializációjának megfelelően a kritikus gondolkodásra, a megszerzett tudás gyakorlati alkalmazására. Elméleti és gyakorlati ismereteik képessé teszik a betegellátás különböző színterein a betegvizsgálattal, diagnózisalkotással, terápiás eljárásokkal kapcsolatos kiterjesztett hatáskörű önálló munkavégzésre, speciális invazív beavatkozások, valamint betegvezetési és betegedukációs feladatok ellátására is. Menedzsmentismereteik által képessé válnak szakdolgozók és szervezeti egységek vezetésére, valamint kutatómódszertani és biostatisztikai ismereteiknek köszönhetően klinikai kutatások megtervezésére és lebonyolítására.

Aneszteziológus specialista

- ▶ ASA 1-2 besorolású betegek anesztéziája, akiket előzőleg aneszteziológus orvos megvizsgált, és ASA szerint besorolt (ASA-American Society of Anaesthesiology, 1941)
- ▶ Egynapos Sebészeti Központok
- ▶ Ambuláns beavatkozások

Sürgősségi specializáció

- ▶ A sürgősségi orvostan a medicina egyik ága, amely speciális tudásával és eszköztárával minden korcsoportban a megelőzéstől a diagnózis felállításán keresztül az erősen időfüggő, hirtelen kialakuló vagy rövid időn belül tartós károsodást okozó testi betegségek, akut viselkedészavarok gyógyításával foglalkozik, függetlenül a páciensek egyéb alapbetegségeitől.
- ▶ **A sürgősségi ellátás célja**
Az emberek – éljenek, lakjanak bárhol is az országban – azonos eséllyel, azonos időn belül jussanak azonos minőségű egészségügyi ellátáshoz.
- ▶ **A sürgősségi orvostan feladatai**
A megfelelő ellátási szint meghatározása (TRIAGE)

Gyors és célzott diagnosztika. Az ellátás beteghez való hozzárendelése (elsődleges, vagy definitív ellátás)

DISZPOZÍCIÓ Kórházon belüli egyéb feladatok megbeszélés szerint (pl. Medical Emergency Team (MET), újraélesztés szervezése (Code team))
- ▶ **NEM FELADATA A BIZTOS DIAGNÓZIS FELÁLLÍTÁSA!**

Sürgősségi ellátás elemei - Magyarországon

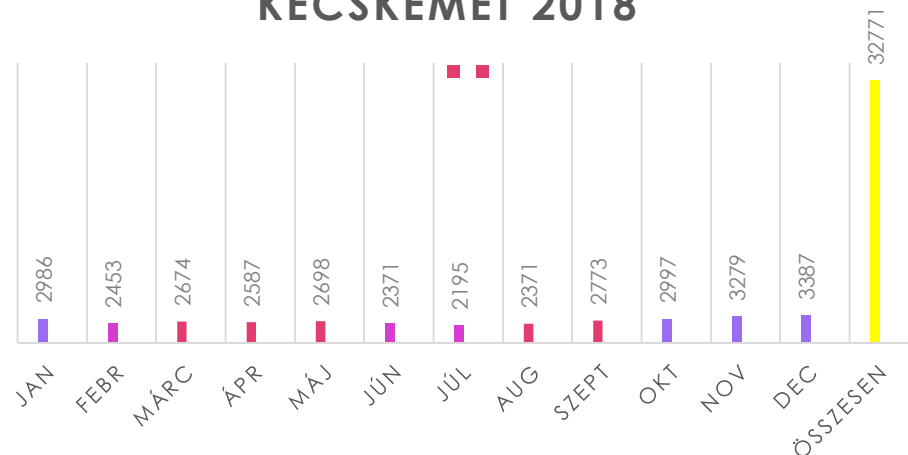
Prehospitalis

- ▶ Házi orvosHázi orvosi ügyelet
- ▶ Szakrendelő
- ▶ OMSZ

Kórházi Sürgősségi osztály

- ▶ CODE, MET team
- ▶ Traumatológiai Állomás
- ▶ Osztályos Ambulanciák

BETEGFORGALMI ADATOK SBO
KECSKEMÉT 2018

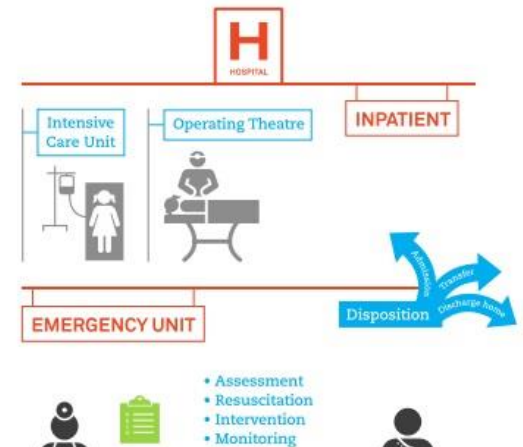

EMERGENCY CARE SYSTEM FRAMEWORK

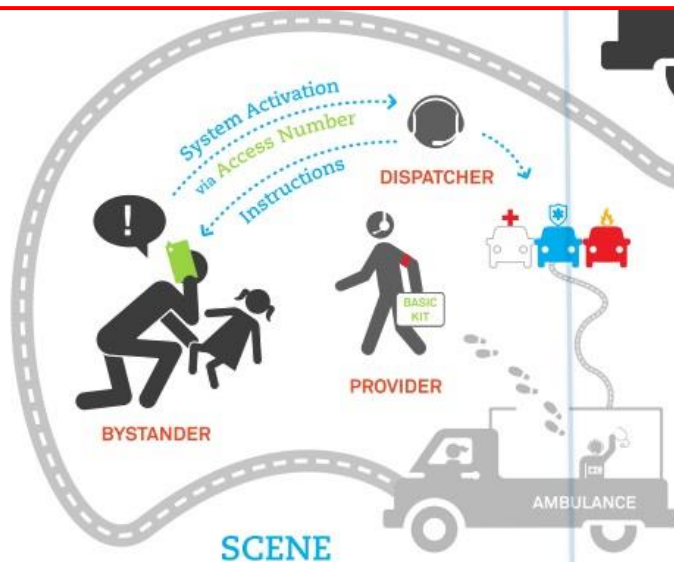
All around the world, acutely ill and injured people seek care every day. Frontline providers manage children and adults with injuries and infections, heart attacks and strokes, asthma and acute complications of pregnancy. An integrated approach to early recognition and management

HUMAN RESOURCES FUNCTIONS EQUIPMENT, SUPPLIES, INFORMATION TECHNOLOGIES

1

Szakmai előszűrés

- BYSTANDER RESPONSE
- DISPATCH
- PROVIDER RESPONSE

2

Elővizsgálat + előkezelés

TRANSPORT

- PATIENT TRANSPORT
- TRANSPORT CARE

www.who.int/emergencies

3

Munkafolyamat koordinálás

Az Advanced Practice Nurse lehetséges szerepe a sürgősségi ellátás minőségének javításában

- Az „Összevont Körzeti Ügyelet”-hez hasonlóan, **„Összevont APN Ügyelet”** rendelő kialakítása a városban
- Funkciók:
 - APN triázs (sürgősségi indokoltság felmérése)
 - OMSZ kapcsolat
 - Kezelési javaslat
 - Elektív rendelésre irányítás
- **„Virtuális” APN Ügyelet:** telefonos tanácsadó szolgálat

Mely betegek elővizsgálatát
kezdheti meg az APN?

Number	Name	Colour	Max time
1	Immediate resuscitation	Red	0 minutes
2	Very urgent	Orange	10 minutes
3	Urgent	Yellow	60 minutes
4	Standard	Green	120 minutes
5	Non-urgent	Blue	240 minutes

Munkafolyamat koordinálás

- Rendkívül komplex működés és **szűk „idő ablak”** jellemzi a Sürgősségi Betegellátó Munkahelyeket
- A **humán erőforrás szűkössége** miatt a nem direkt szakmai tevékenységeket korábban aktívan/passzívan leépítették
- Szakmai folyamat koordinálás **magas szakmai képzettség**et igénylő munkakör
- **Az APN jelenleg a legalkalmasabb személy ennek a feladatkörnek a betöltésére!**

Geriátriai specialista

- ▶ Ápolási osztályok vezetése
- ▶ Szociális intézményekben betegek gondozása
- ▶ Krónikus betegek gondozása az otthonápolásban

nurse.org *Career Guide Series*

FAMILY NURSE PRACTITIONER

Közösségi APN, Hol lehet a helyük a hazai egészségügyi rendszerben?

Közösségi MSc ápoló/ közösségi APN

- ▶ Krónikus betegek gondozása (gyógyszeres terápia ellenőrzése, vérnyomás értékek ellenőrzése, labor eredmények ellenőrzése, diéta ellenőrzése....)
- ▶ Krónikus betegek rendszeres orvosi vizsgálatainak koordinálása, orvoshoz visszarendelése
- ▶ Prevenció
- ▶ Egészségnevelés, tanácsadás (pl. gyógyászati segédeszközök használatáról)
- ▶ Akut beteg orvoshoz irányítása
- ▶ Kötszer és egyéb segédeszköz felírása? (stoma terápia?)

Hol lehet a helyük a hazai egészségügyi rendszerben?

- ▶ 2017. AUGUSZTUS 30. SZERDA, MAGYAR NEMZET:
Rekordszinten az üres háziiorvosi praxisok száma
- ▶ **Nincs meg a recept a háziiorvosok pótlására,**
Infostart / InfoRádió - Déri Ágota 2019. július 11. 19:42
- Az Állami Egészségügyi Ellátó Központ júliusi adatai szerint **389 háziiorvosi** és 246 fogorvosi praxis áll legalább fél éve üresen,
- míg az Emmi nyilvántartása szerint **445** betöltetlen **háziiorvosi praxis** van, amelyek közül 311 több, mint egy éve áll üresen.

FOGALMAK TISZTÁZÁSA

- Praxisközösség

- Egy integrált szolgáltatás, mely egyesíti a **diagnózist, kezelést, ellátást, egészségmegőrzést** illetve mindezek **megvalósításához szükséges menedzsmentet és szolgáltatás-szervezést**. Az integrált szolgáltatás a szétszabdalt **egészségügyi és szociális ellátás** okozta kihívásra adott egyik válasz. Az integráció a szolgáltatások hozzáférhetőségét és minőségét javítja, ezáltal a felhasználói elégedettséget növeli, és fokozza a szolgáltató rendszerek hatékonyságát.

Összefoglalás

- ▶ Hazánkban is hasznos tagjai lehetnek a betegellátásnak
- ▶ A praxisközösségekben, APN alkalmazása lehet az ideális megoldás pl. a háziorvos hiányra
- ▶ **Minden specializációnak van helye a hazai egészségügyi ellátó rendszerben**
- ▶ **Szakmai összefogás szükséges ahhoz, hogy befogadásra kerüljenek**
- ▶ **A team munka mindenkinek egészségnyereséget hozhat**

Köszönöm a figyelmet!

BECOME A
REGISTERED
NURSE
with Study in Australia